

סיכום הרצאה

מרצה : אדריכל ארז לוטן
"לוטן אדריכלות ואדריכלות נוף"

נושא ההרצאה : תכנון שבילי אופניים בשטח פארק איילון, ולאורך נחל הירקון המזרחי

מזה מספר שנים עוסק משרדנו בתכנון וניהול פרויקט שבילי נחל, המיועדים לרוכבי אופניים והולכי רגל, בתחומי פארק איילון המתהווה באיזור חיריה. פארק איילון יהיה הפארק המטרופוליני הגדול בארץ, וישמר את הריאה הירוקה המשמעותית האחרונה במטרופולין ת"א. העבודה בפארק איילון מתבצעת עבור חברת פארק איילון, במימון קרן "ברכה" התורמת רבות לפארק.

בפרויקט נוסף אנו עוסקים בתכנון מערכת שבילי אופניים והליכה באיזור נחל ירקון המזרחי (מכביש גהה מזרחה). פרויקט זה מתבצע עבור רשות ניקוז ירקון, המובילה צוות היגוי הכולל את כל הרשויות הרלבנטיות באיזור – המשרד לאיכות הסביבה, רשות נחל ירקון, רשות הטבע והגנים, פתח-תקוה, הוד השרון ומוא"ז דרום השרון.

פרויקט שבילי נחל איילון, פארק איילון

שבילי נחל פארק איילון

- השבילים מיועדים למטיילים על אופניים וברגל, ולרכב תחזוקה וחקלאים,
- המטרה – יצירת תשתית שתאפשר כניסה של הציבור לשטח הפתוח.
- שלב א' - יצירת רצף ראשוני ארוך ואטרקטיבי לטיול, חיבור מרכיבים עיקריים – פארק בגין (ת"א), חיריה, עד אור יהודה.
- נפתח באביב 2004 – כמעט 10 ק"מ אורך

מטרת הפרויקט לאפשר כניסת ציבור לשטח פארק איילון המתהווה, שאמנם נמצא בלב המטרופולין, אך ללא נגישות ועבירות אין באפשרות הציבור להיכנס לשטח, להכיר אותו, ולהבין את הפוטנציאל הגלום בהפיכתו לפארק מטרופוליני.

במסגרת הפרויקט הוכשרו דרכי התחזוקה לאורך נחל איילון לשימוש כל השנה ע"י שכבת בסיס מפסולת בנין גרוסה (חומר ממוחזר, כחלק מהאידיאולוגיה של פארק איילון וחיריה – בירת המיחזור), ושכבת גמר – חלקה מאספלט מקורצף (גם כן חומר ממוחזר, לא נוח לאופניים לעיתים) או משכבת גמר דקה של פב"ג מעורבת בחרסית המקומית.

בשלב א' הוכשרו כ-10 ק"מ שבילים ברמה בסיסית, כולל במעלה הנחל, בין כביש גהה לאור יהודה (קטע טבעי של הנחל, מאוד אטרקטיבי לטיול, דומה לירקון אך לא מוכר).

בשלבים הבאים יתבצעו חיבורים נוספים ליישובי הסביבה, כולל גישור על הנחלים, ומסלולים סביב חיריה.

ניסוי ייצוב שבילים

בימים אלה אנו נכנסים לביצוע של ניסוי, שמטרתו מציאת פיתרון לבעיה של ביצוע שבילים בשטחים טבעיים, שמצד אחד יתאימו באופיים לשטח טבעי ולא עירוני, כולל בעיות של קרקע חרסיתית (ז"א שפתרונות כמו אספלט ובטון קשיחים אינם מתאימים, לא מעשית ולא אסתטית), ומצד שני יהיו מספיק איכותיים ועמידים לשימוש של אוכלוסיה רחבה, משפחות, ילדים ואף עגלות. במסגרת הניסוי נבצע כ-15 קטעי שביל באורך כ-100 מטר כל אחד, כשכל קטע יבוצע מהרכב חומרים שונה. חומרים אפשריים לשימוש יהיו האדמה המקומית, מעורבת באגרגטים מסוגים שונים, רובם ממוחזרים (פסולת בנין גרוסה, אפר פחם תחתי, חומרי מחצבה ועוד), מיוצבים ע"י חומרי ייצוב מסורתיים או חדשניים כמו פולימרים מיוחדים, אבקות על בסיס קלציום, אפר פחם מרחף (ממוחזר) או סיד כבוי. אנו מקווים שתוצאות הניסוי יאפשרו פיתרון אחד או יותר לשבילים בפרויקטים אלה ובפרויקטים דומים, בפארק ומחוצה לו.

פרויקט שבילי נחל ירקון

- שבילים לאורך נחל ירקון, וחיבורים ליישובי הסביבה,
לאורך יובלי משנה וערוצי ניקוז.
- התכנית ניתנת ליישום מיידי, ללא הליכים סטטוטוריים מורכבים.

תכנית פעולה
שבילי נחל ירקון

במזרח הירקון הוכנו בשנים האחרונות מספר תוכניות סטטוטוריות ומעשיות לשבילי אופניים. על מנת להגיע ליישום מעשי של שבילים קיבצנו את כל התכניות הקיימות וגיבשנו מתוכן תכנית פעולה עפ"י מבחן הישימות בשנים הקרובות.

התוצאה היא מערכת שבילים, בעיקר לאורך נחלים, יובלים ותעלות ניקוז, המחברת את יישובי הסביבה לעמוד השדרה המרכזי של הירקון. התוכנית חולקה לפלחי ביצוע לפי הרשויות השונות.

במסגרת זו, ועל בסיס אותו עיקרון יצרנו תכנית המחברת גם את שמורות הטבע הקיימות באזור הגבעות המזרחיות, ואף את כלל אגני הניקוז של הירקון והאיילון לטבעת שבילי נחלים מטרופולינית, היוצרת "לופ" מרכזי עתידי שאורכו כ- 55 ק"מ. רוב השבילים עליהם מתבססת התכנית קיימים כבר בפועל.

טבעת שבילי הנחלים
ירקון - איילון

מערכת שבילי אופניים והליכה המחברת את השמורות הפארקים והנחלים הגדולים בלב גוש דן

שבילים לאורך נחלים וערוצי ניקוז ולאורך תוואי מסילות ברזל

אורך הטבעת המרכזית כ-55 ק"מ

מקרא

שביל לאורך נחל או ערוץ ניקוז

שביל לאורך מסילת ברזל

שמורת טבע / פארק מטרופוליטני

רשות ניקוז ירקון

שבילי אופניים במרחב הנחלים ירקון - איילון

תאריך: 5/2005

0 1 2 3 4 km

לוטן אדריכלות ואדריכלות נוף

בני עטרות 19
 60991 רח' הגפן
 03-9712437 סל' 052-6030481
 03-9721027 עקב 03-9721027
 elotan@013.net.il

חיבור מערכות השבילים לאורך אגני הניקוז של הנחלים ירקון ואיילון ליצירת טבעת שבילי הנחלים המחברת את השמורות, הפארקים והנחלים הגדולים בלב גוש דן.

טבעת שבילים מטרופוליטנית

כיום אנו עוסקים בתכנון מפורט של קטע מתכנית הירקון, באורך 5 ק"מ נחל, באזור צומת ירקונים, מתוך מטרה להגיע לתחילת ביצוע התכנית בשנת 2006.

התכנון כולל שביל טיול צר, המיועד לאופניים והולכי רגל, המתפתל בין העצים, גדת הנחל והסבך, ובכך מאפשר תנועה איטית ושימוש משותף בשביל, תוך מתן אפשרות לאופניים לרכוב מהר יותר בשביל רכב השירות הקיים.

השביל יאפשר את חווית הטיול בתוך סבך צמחיית הגדות והקנים לאורך הנחל

לסיום יש לציין כי באופן כללי הולכת ומתגברת המודעות אצל ראשי רשויות ומשרדי ממשלה בצורך בשבילים מסוג זה, באזורים צפופים ואורבניים מצד אחד, אך קרובים ונגישים לפנינות טבע, נוף ושטחים פתוחים בשולי הערים.

לפרטים נוספים –

אדריכל ארז לוטן
טל – 077-6430092
elotan@013.net.il